Васілю Емяльянавічу Лявончыкаву – 80 год!

27 мая споўнілася 80 год **В.Е. Лявончыкаву** – доктару педагагічных навук, прафесару кафедры тэорыі і гісторыі інфармацыйна-дакументных камунікацый, аднаму з заснавальнікаў бібліятэчнага факультэта інфармацыйна-дакументных камунікацый. Ён 26 гадоў узначальваў кафедры агульнай бібліяграфіі, бібліяграфіі і дакументазнаўства, тэорыі і гісторыі інфармацыйна-дакументных камунікацый, працаваў дэканам бібліятэчнага факультэта.

Васіль Емяльянавіч нарадзіўся ў вёсцы Бярозаўка Слаўгарадскага раёна Магілёўскай вобласці. Пасля заканчэння Магілёўскага культурна-асветнага вучылішча імя Н.К. Крупскай працаваў інспектарам раённага аддзела культуры, дырэктарам дамоў культуры ў Чэрыкаўскім і Слаўгарадскім раёнах. Непрацяглы час загадваў бібліятэкай вайсковай часці ў Мінску. У 1962 г. В.Е. Лявончыкаў скончыў бібліятэчны факультэт Мінскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя А.М. Горкага, у якім застаўся працаваць. Спачатку чытаў лекцыі па спецыяльных вучэбных дысцыплінах, потым выконваў абавязкі намесніка дэкана бібліятэчнага факультэта. У 1966–1968 гг. вучыўся ў аспірантуры Маскоўскага дзяржаўнага інстытута культуры, дзе пад кіраўніцтвам прафесара А.Д. Эйхенгольца ў 1969 г. абараніў кандыдацкую дысертацыю на тэму «Общая ретроспективная библиография книг Белоруссии: история и теоретические вопросы», якая стала першым грунтоўным навуковым даследаваннем у галіне нацыянальнай рэтраспектыўнай бібліяграфіі. У 1971 г. Васіль Емяльянавіч стаў дацэнтам кафедры бібліяграфіі, у гэтым жа годзе ўзначаліў бібліятэчны факультэт Мінскага дзяржаўнага педагагічнага інстытута імя А.М. Горкага. У 1975 г. адкрыўся Мінскі інстытут культуры (з 1993 г. – Беларускі ўніверсітэт культуры, з 2004 г. – Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт культуры і мастацтваў (БДУКМ), дзе В.Е. Лявончыкаў быў прызначаны дэканам бібліятэчнага факультэта (з'яўляўся ім да 1979 г.). У 1983 г. абраны прафесарам і ўзначаліў кафедру бібліяграфіі, якая пазней стала кафедрай тэорыі і гісторыі інфармацыйна-дакументных камунікацый.

Творчы падыход да педагагічнай дзейнасці стаў характэрнай рысай вучонага як выкладчыка. Ён упершыню ў гісторыі вышэйшай бібліятэчнай адукацыі Беларусі распрацаваў і пачаў чытаць курс «Беларуская бібліяграфія», склаў і надрукаваў яго праграму і метадычныя матэрыялы. Прафесар В.Е. Лявончыкаў грунтоўна вывучаў бібліяграфічныя працы акадэміка Я. Карскага, філолага і бібліёграфа Р. Зямкевіча. Аб'ектам даследавання вучонага былі вопісы бібліятэк Свята-Траецкага манастыра ў Слуцку і Дабравешчанскага ў Супраслі; бібліяграфічныя матэрыялы ў прадмовах да выданняў Ф. Скарыны, а таксама яго паслядоўнікаў; друкаваныя каталогі бібліятэк і кнігарняў XIX – пачатку XX ст. і інш. У 1983 г. выйшаў з друку падручнік «Белорусская библиография. Общий курс», у якім разглядаюцца тэарэтычныя асновы беларускай бібліяграфіі, яе гісторыя, арганізацыя і методыка.

У 1988 г. Васіль Емяльянавіч абараніў у Маскве доктарскую дысертацыю на тэму «Система библиографической информации союзной республики: теоретико-методологические проблемы». Вынікі гэтага даследавання адлюстраваны ў манаграфіі «Система библиографической информации союзной республики: история, современное состояние, проблемы» (1990). Ён таксама аўтар манаграфіі «Беларуская рэтраспектыўная бібліяграфія кніг» (1971), першых у Беларусі прафесіянальных слоўнікаў «Русско-белорусский словарь библиотечных и библиографических терминов» (у суаўтарстве з Л.А. Дзямешка, 1992) і «Тлумачальны слоўнік бібліятэчных і бібліяграфічных тэрмінаў» (у суаўтарстве з Л.А. Дзямешка і Р.І. Саматыя, 2000), шматлікіх навуковых артыкулаў у замежным і айчынным друку. Адметныя рысы ўсіх работ: грунтоўнасць метадалагічнай і фактаграфічнай асновы, дакладнасць даследчых мэт і сістэмы навуковай аргументацыі, тэарэтычная і практычная навізна і значнасць.

Выдатны навуковы патэнцыял Васіля Емяльянавіча ўвасобіўся ў заснаванай ім у 1994 г. навуковай школе «Бібліятэказнаўства, бібліяграфазнаўства і кнігазнаўства», прадстаўнікі якой плённа працуюць у розных бібліятэках Беларусі і замежжа. Ён з'яўляўся таксама адным з арганізатараў аспірантуры ў БДУКМ, дзе выбіраўся старшынёй і намеснікам старшыні савета па абароне дысертацый на ступені кандыдатаў і дактароў навук. Сёння В.Е. Лявончыкаў выкладае на факультэце інфармацыйна-дакументных камунікацый БДУКМ. Лекцыі і семінары педагога выклікаюць цікавасць у студэнтаў, раскрываюць перад імі перспектывы навуковых пошукаў у бібліятэчна-інфармацыйнай дзейнасці. У апошнія гады ён вывучае праблемы бібліятэчнай камунікацыі як стратэгічнага кірунку ўзаемадзеяння бібліятэкі і грамадства, ролі бібліятэк у сістэме бесперапыннай адукацыі.

Значнае месца ў жыцці вучонага займаюць грамадскія абавязкі. Ён з'яўляецца членам навукова-тэхнічнага савета БДУКМ і савета факультэта інфармацыйна-дакументных камунікацый, уваходзіць у рэдакцыйны савет часопіса «Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў», рэдкалегію зборніка «Здабыткі» і навуковага зборніка «Бібліятэчны веснік », якія выдаюцца Нацыянальнай бібліятэкай Беларусі, і інш. Шмат гадоў Васіль Емяльянавіч быў

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

намеснікам і галоўным рэдактарам міжведамаснага зборніка «Вопросы библиографоведения и библиотековедения», шэрагу іншых выданняў. Вучоны ўнёс вялікі ўклад у стварэнне Беларускай бібліятэчнай асацыяцыі, першым прэзідэнтам якой з'яўляўся на працягу 1992–1994 гг. (зараз ганаровы член). У 1993 г. быў абраны акадэмікам Міжнароднай акадэміі інфарматызацыі пры ААН (Масква), у 1996 г. членам-карэспандэнтам Беларускай акадэміі адукацыі. Яго імя ўключана ў слоўнік «2000 Outstanding Scientists of the 21st Century» («2000 выдающихся ученых 21-го века») (2005) Міжнароднага біяграфічнага цэнтра ў Кембрыджы, у даведнік «Кто есть кто на академическом Олимпе» (2004) Міжнароднай акадэміі інфарматызацыі пры ААН.

За навукова-педагагічную дзейнасць В.Е. Лявончыкаў узнагароджаны ордэнам СССР «Знак Пашаны» (1976), нагрудным знакам Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь «За ўклад у развіццё культуры Беларусі» (2004), шматлікімі медалямі і ганаровымі граматамі.

Рэдакцыйная калегія часопіса «Бібліятэчны свет», выкладчыкі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў, калегі Васіля Емельянавіча і яго вучні адрасуюць юбіляру найлепшыя віншаванні і пажаданні новых навуковых здзяйсненняў, таленавітых вучняў, добрага здароўя і настрою!

Summary

Congratulations to Vasil Levonchik on his 80th birthday.

Галіна Мядзведзева

Намеснік загадчыка бібліятэкі імя Д.Р. Новікава Беларускай дзяржаўнай сельскагаспадарчай акадэміі

БІБЛІЯТЭКАР, ПЕДАГОГ, ПУБЛІЦЫСТ

21 сакавіка 2017 г. споўнілася 90 гадоў ветэрану бібліятэчнай працы, педагогу, празаіку, публіцысту, краязнаўцу, члену Саюза пісьменнікаў Беларусі **Віктару Іванавічу Арцем'еву**.

Віктар Іванавіч прайшоў доўгі працоўны шлях, на якім яму ўдавалася арганічна спалучаць бібліятэчную дзейнасць з журналісцкай і пісьменніцкай працай. Яго дабрасумленнасць, прафесіяналізм і адданасць выбраный справе былі неаднаразова адзначаны дзяржаўнымі ўзнагародамі.

Ён мае нагрудны знак «За выдатную працу» Міністэрства культуры СССР, медалі «За шматгадовую і дабрасумленную працу», «60 год вызвалення Рэспублікі Беларусь ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў», шмат Ганаровых грамат, занесен у «Кнігу Гонару Упраўлення культуры Магілёўскага аблвыканкама».

В.І. Арцем'еў працаваў у Парычах загадчыкам раённай бібліятэкай і літсупрацоўнікам раённай газеты «Ленінская перамога». Быў інспектарам па бібліятэках ва Ўпраўленні культуры Магілёўскага аблвыканкама, загадчыкам Чэрыкаўскага раённага аддзела культуры, загадчыкам метадычнага аддзела Магілёўскай абласной бібліятэкі імя У.І. Леніна, і карэспандэнтам – арганізатарам Бюро прапаганды мастацкай літаратуры Саюза пісьменнікаў БССР. Увесь час публікуецца ў якасці пазаштатнага карэспандэнта ў мясцовых і рэспубліканскіх перыядычных выданнях.

Віктар Іванавіч амаль 20 гадоў працаваў выкладчыкам Магілёўскага бібліятэчнага тэхнікума імя А.С. Пушкіна. За гэтыя гады ён унес значны ўклад у падрыхтоўку вялікай колькасці маладых бібліятэчных спецыялістаў.

В.І. Арцем'ева без перабольшання можна назваць «співаком» літаратурнай Магілёўшчыны. Сярод яго герояў беларускія паэты Змітрок Марозаў, Анатоль Сербантовіч, Іван Пехцераў, краязнаўца-падзвіжнік Міхаіл Ласоўскі, ветэран вайны, палкоўнік Віктар Асмалоўскі. В.І. Арцем'еў лічыцца бібліёграфам Аляксея Пысіна, з якім яго звязвала шматгадовае сяброўства, і аб творчасці якога ён выдаў некалькі кніг.

90 гадоў – значны юбілей, але, нягледзячы на шаноўны ўзрост, творчай і грамадскай актыўнасці Віктара Іванавіча можна пазайздросціць. Ён сябра Ленінскага раённага і Магілёўскага гарадскога савета ветэранаў, кансультант гарадскога літаратурнага аб'яднання «Ветэран». Ён ахвотна ўдзельнічае ў канферэнцыях, дзе выступае з дакладамі.

Хочацца пажадаць нашаму шаноўнаму ветэрану здароўя і новых цікавых ідэй і тэм для творчасці і заставацца як мага даўжэй такім жа актыўным і дзейсным. Ваша працавітасць і адданасць прафесіі служыць для нас прыкладам.

Summary

The article is devoted to the 90th anniversary of the writer and teacher Viktor Artemyev.

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ

«Бібліятэчны свет», 2017, № 3 (96). Рэгістрацыйнае пасведчанне № 1223. Падпісана да друку 12.06.2017. Фармат 60х84 1/8.
Гарнітура «Helios». Лічбавы друк. Ум. друк. арк. 3,72. Тыраж 1110 экз. Заказ 748. Кошт свабодны.
Выдавец і паліграфічнае выкананне: дзяржаўная ўстанова «Нацыянальная бібліятэка Беларусі».
ЛП № 02330/182 ад 30.07.2009.
Пр. Незалежнасці, 116, 220114, г. Мінск.
© «Бібліятэчны свет», 2017